

Santral Sinir Sistemi ŞANT İNFEKSİYONLARI

Dr. M. Bülent Ertuğrul

Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi
İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji
Anabilim Dalı

SSS'ne Kateter Yerleştirme İndikasyonları

- ✓ Kafa içi basıncı monitörize etmek
- ✓ BOS akımının yolunu değiştirmek (Örn; hidrocefali)
- ✓ BOS'un drenajını sağlamak
- ✓ BOS'a ulaşmak
- ✓ Morfin, bazı antibakteriyel, antifungal, antiviral, antineoplazik ilaçların infüzyonu

Yaygın Kullanılan BOS Şant Tipleri

Internal şantlar

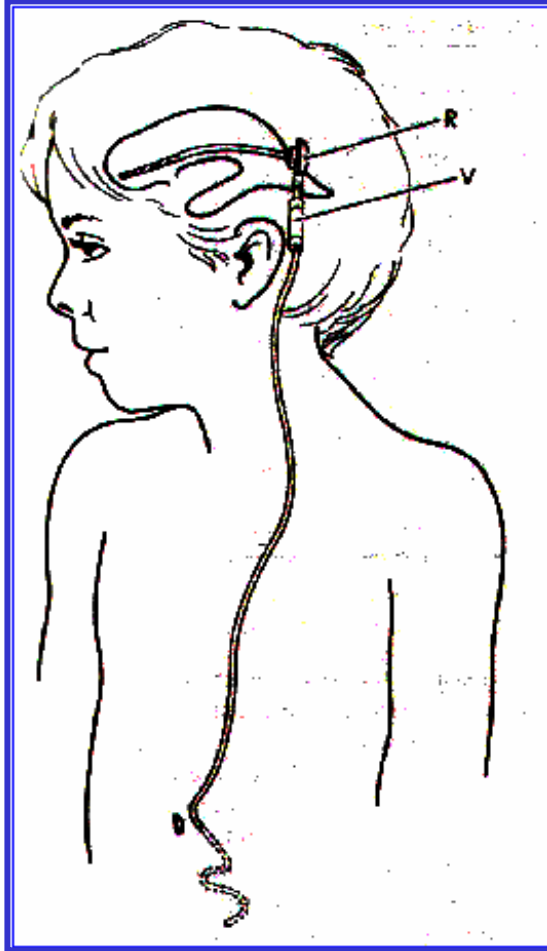
- ✓ Ventriküloperitoneal
- ✓ Ventriküloatrial
- ✓ Ventriküloplevral
- ✓ Lumboperitoneal

Eksternal şantlar

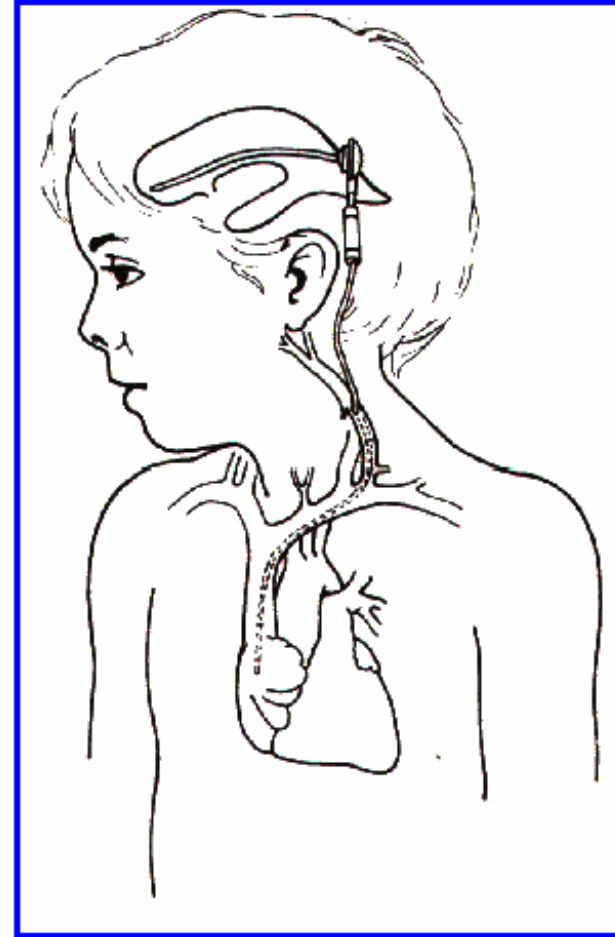
- ✓ Ventrikülostomi kateteri
- ✓ Lomber drenaj sistemleri
- ✓ Kafa içi basınç ölçüm sistemleri

İnternal şantlar BOS Şantları I

Ventrikuloperitoneal

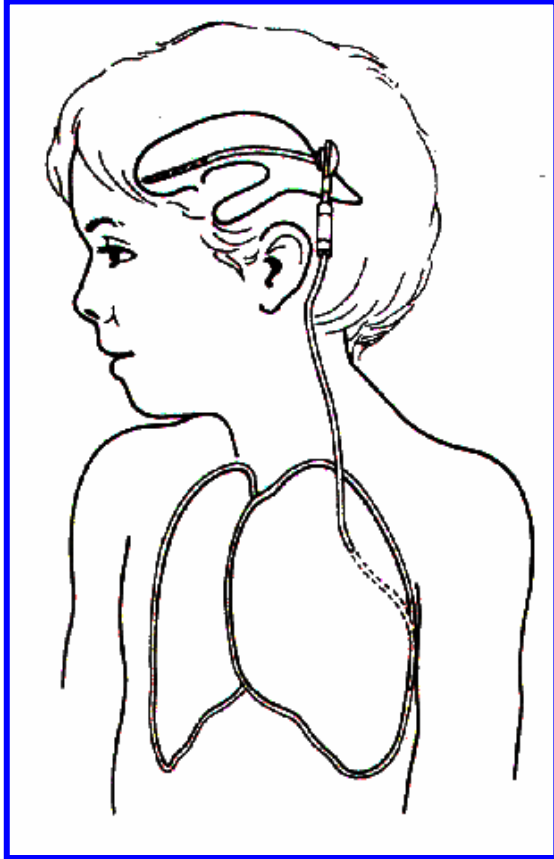

Ventrikuloatrial

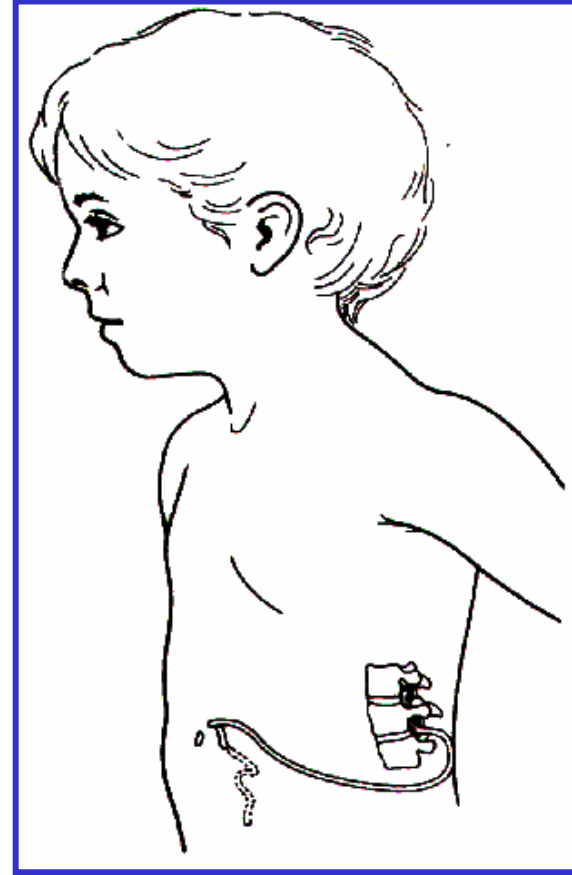

İnternal şantlar BOS Şantları II

Ventrikuloplevral

Lumboperitoneal

Şant Enfeksiyonları

Proksimal

- ✓ Ventrikülit
- ✓ Menenjit
- ✓ İntrakranial ampiyem
- ✓ Apse
- ✓ Cerrahi alan enfeksiyonu

Distal

- ✓ Bakteriyemi
- ✓ Plörit
- ✓ Peritonit
- ✓ İntraabdominal enfeksiyon
- ✓ Kateter trasesi boyunca tünel enfeksiyonu

Yavaş seyirli klinik

- ✓ Şant disfonksiyonu,
- ✓ Şant boyunca sıvı sızması,
- ✓ Asemptomatik

SSS Şant İnfeksiyonu İnsidansı

- ✓ İnfeksiyon oranı % 2 ile 39 arasında bildirilmektedir.
- ✓ Hastane kökenli menenjitlerin yaklaşık %50'si şanta bağlı gelişmektedir*.

*Palabiyikoglu I et al. *J Hosp Infect* 2006;62:94-7

SSS Şant İnfeksiyonlarında Risk Faktörleri

- ✓ Yaş
- ✓ Hidrosefalinin etiyolojisi
  - Açık nöral tüp defektinde daha sık
- ✓ Sistemik infeksiyonun varlığı
- ✓ Şant tipi
  - Ventriküloatrial şantlarda daha sık
- ✓ Uzamış prosedür
- ✓ Cerrahi deneyim ve cerrahi teknik
- ✓ Deri bütünlüğünün bozulması ve florası
- ✓ Operasyon odasındaki trafik

Table 1. Univariate comparison of infected versus noninfected shunts.

Characteristic	Patients with infected shunts (n = 92)	Patients with noninfected shunts (n = 728)	Relative risk ^a	P
Male sex	50 (54)	373 (51)	1.14	.5337
Age, mean months (IQR)	13 (5–70)	74 (11–154)	0.93 ^b	.0003
Premature birth	10 (11)	9 (1)	4.74	.0001
Endoscope used for shunt insertion	64 (70)	408 (56)	1.82	.0082
Median shunt number (IQR) ^c	2 (1–3)	1 (1–2)	1.20	.0001
Replacement of infected shunt	31 (34)	61 (8)	4.85	.0001
Receipt of chemotherapy	1 (1)	16 (2)	0.57	.5817
Etiology of hydrocephalus				
Intraventricular hemorrhage	31 (34)	155 (21)	1.85	.0053
Myelodysplasia	25 (27)	218 (30)	0.85	.4989
Tumor	3 (3)	102 (14)	0.24	.0146
Idiopathic/congenital	33 (36)	253 (35)	1.01	.9630

NOTE. Data are no. (%) of patients, unless otherwise indicated. IQR, interquartile range.

^a Relative risk of subsequent shunt infection associated with the stated variable.

^b Increasing age in months.

^c Increasing shunt number.

McGirt MJ et al. *Clin Infect Dis* 2003;36:858–62

Table 2. Independent risk factors for CSF shunt infection in pediatric patients, as determined with a multivariate Cox model.

Variable	Relative risk (95% CI)	<i>P</i>
Age ^a	1.04 (1.01–1.08)	.0168
Premature birth	4.81 (2.19–10.87)	.0002
Intraoperative use of neuro- endoscope	1.58 (1.01–2.50)	.0508
Prior shunt infection	3.83 (2.40–6.13)	.0001

NOTE. We adjusted for shunt number in the multivariate logistic regression model.

^a Decreasing age in years.

SSS Şant İnfeksiyonlarında Patofizyoloji

- ✓ Kolonizasyon
- ✓ Hematojen
- ✓ Retrograd

İnfeksiyonun Kaynağı

- ✓ Deri florası
- ✓ Geçici bakteriyemi
- ✓ Operasyon odası havasındaki bakteriler
- ✓ Operasyon ekibi
  - Eller veya cerrahi eldivenler
  - Nasofarinks taşıyıcıları

SSS Şant Enfeksiyonlarında Fizik Muayene

- ✓ Ateş: % 14-92
- ✓ Ağrı: % 60
- ✓ Enfeksiyona sekonder şant disfonksiyonuna ilişkin belirtiler (% 65) ;
  - Baş ağrısı, bulantı, kusma, nöbet, laterji veya mental değişiklikler
- ✓ Yara yerinde akıntı
- ✓ Meningeal irritasyon bulguları
  - Ventriküller ile leptomeninksler arasında bağlantı varsa (daha sık lumboperitoneal şantlarda)
- ✓ Deri altı şant trasesinde selülit, eritem, ağrı
- ✓ Gelişen klinik tablolara özgü belirtiler

SSS Şant İnfeksiyonlarında Ayırıcı Tanı

- ✓ Viral hastalıklar
- ✓ Tonsillit/farenjit
- ✓ Üriner sistem infeksiyonları
- ✓ Pnömoni
- ✓ Otitis media
- ✓ Gastrointestinal belirtiler

SSS Şant İnfeksiyonlarında Etkenler

Etken

İnsidans (%)

- Stafilokoklar 65-85
  - *S. epidermidis, S. aureus*
- Gram-negatifler 6-20
  - *E. coli, Klebsiella spp., Proteus spp./Pseudomonas spp.*
- Streptokoklar 8-10
- Klasik menenjit etkenleri 2-8
  - *H. influenza, S.pneumonia, N. meningitidis*
- Difteroidler 1-14
- Anaeroblar 6
- Miks kültür 10-15

TANI: Klinik Duruma Göre Önerilen Tanısal Girişimler-I

- ✓ **Şantın iyi çalışmaması**
  - Rezarvuar pompası ile şant fonksiyonu kontrolü
  - İğne ile rezarvuardan örnek alınıp incelenmesi
  - Batın veya beyin BT'si
  - Kontrastlı radyografi ile şantın incelenmesi
- ✓ **Yara veya şant trasesinde inflamasyon**
  - İnflamasyonlu alan, rezarvuar ve lomber ponksiyon (LP) aspiratının incelenmesi
- ✓ **Proksimal ucun infeksiyonu: menenjit, ventrükülit, beyin absesi**
  - Beyin ve şantın BT'si, LP (kitle yoksa)

TANI: Klinik Duruma Göre Önerilen Tanısal Girişimler-II

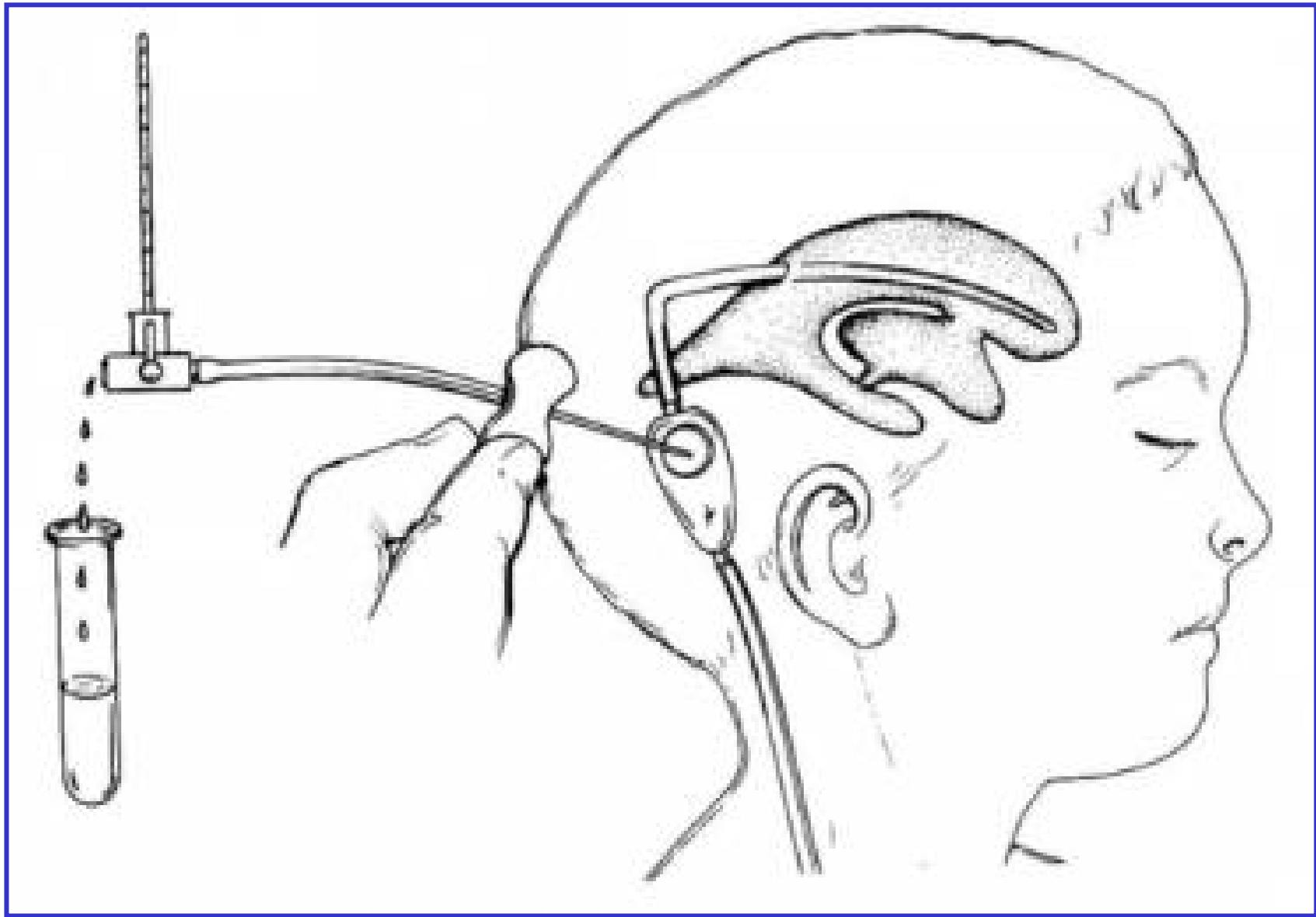
✓ Ventrikuloperitoneyal şant

- Akut batın, peritonit, barsakta obstruksiyon veya perforasyon, batın veya karaciğerde apse, peritonda kist

✓ Ventrikuloatriyal şant

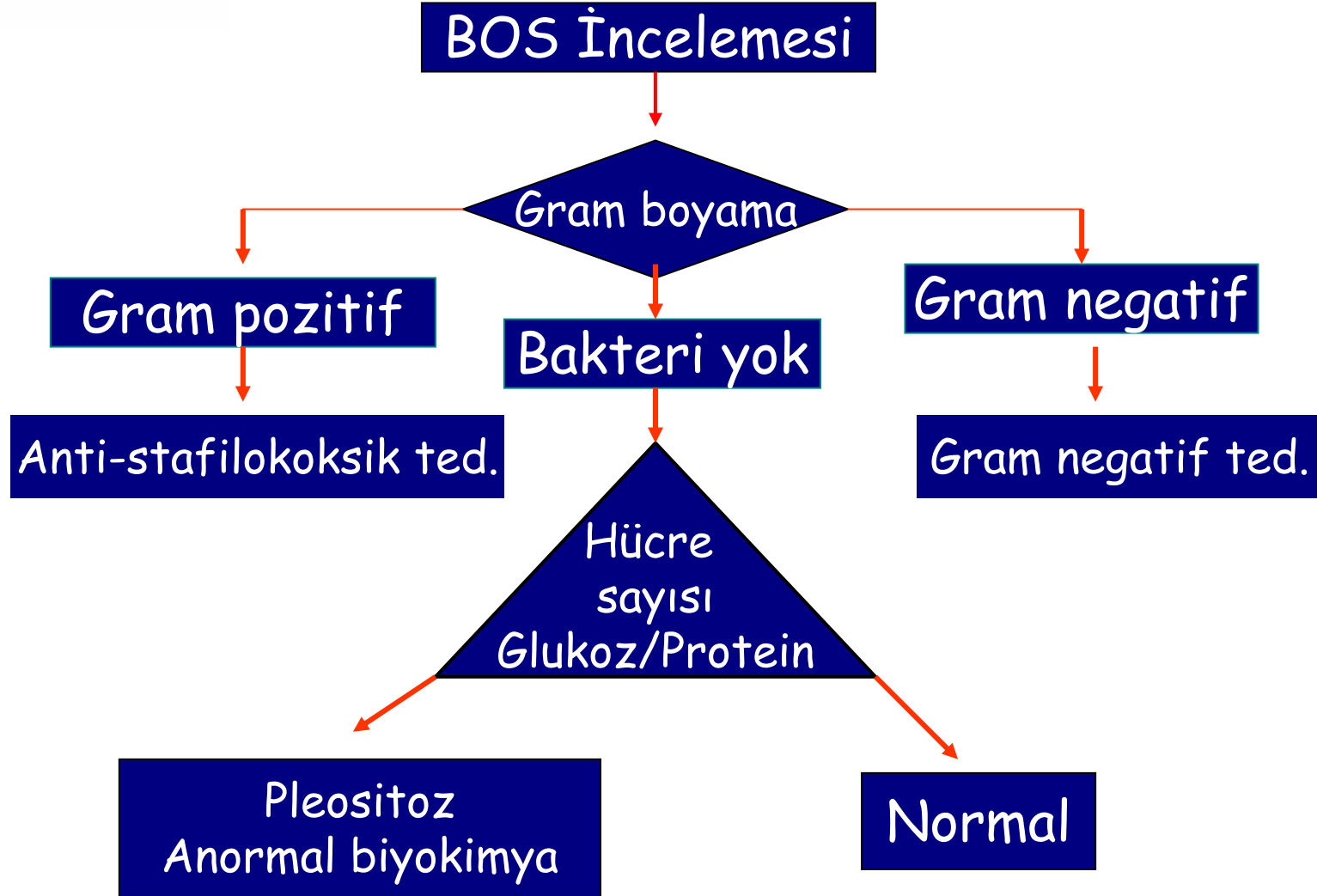
- Bakteriyemi (akut veya kronik)
- Septik tromboflebit
- Septik pulmoner embolizm
- İmmün kompleks hastalıkları: Nefrit ve artrit

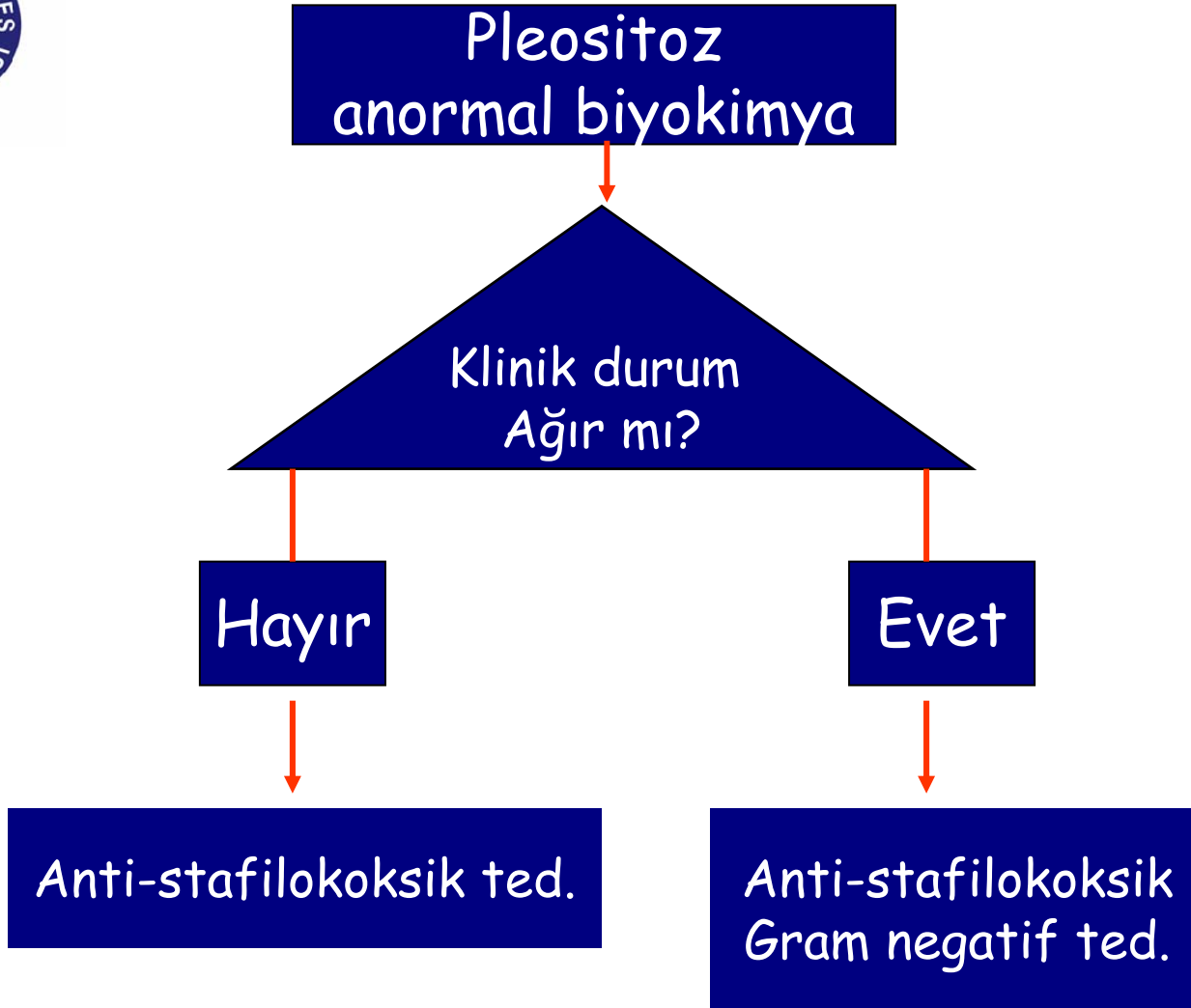
- Şant ve distal katater boyunca var olan inflamasyondan alınan aspiratın incelenmesi
- Batının klinik ve radyolojik olarak cerrahi yönden değerlendirilmesi
- Kan kültürü, endokardit yönünden değerlendirme
- Kan kültürü
- Kan kültürü, göğüs filmi, balgam incelemesi/kültürü
- Kan kültürü, serum kompleman ve immün kompleksölçümü, idrar incelemesi

Tanı Akış Şeması

BOS'da hücre ve biyokimya normal

SSS Şant İnfeksiyonlarında Tedavi: Standart Tedavi

1. İnfekte şant uzaklaştırılmalı
2. Eksternal ventrikuler drenaj yerleştirilmesi
3. Etkili sistemik antibiyotik verilmesi
4. Drenajdan antibiyotik verilmesi
5. Klinik iyileşmeden 3-5 gün sonra drenin çıkarılıp intraventrikuler antibiyotiğin kesilmesi
6. Yeni şant
7. Sistemik antibiyotik tedavisinin 3-7 gün daha sürdürülmesi

SSS Şant İnfeksiyonlarında Tedavi: Slime üretmeyen bakterilerde

1. İnfekte şantın distal ucu uzaklaştırılmalı
2. Etkili sistemik antibiyotik verilmesi
3. Drenajdan antibiyotik verilmesi
4. Sistemik ve intraventriküler antibiyotik tedavisi 2-3 hafta sürdürülmeli
5. Distal şant değiştirilmeli

McLaurin RL et al. *Rev Infect Dis* 1987;9:595-603

SSS Şant İnfeksiyonlarında Antibiyotik Tedavisinin Süresi

Organizma	Kültür	Beyin omurilik sıvısı(BOS)	Tedavi süresi
<i>S.epidermidis</i>	Tek kültür pozitif	Normal	3 gün tedavi sonrası kültür negatif ise yeni şant
	Tek kültür pozitif	Anormal	7 gün tedavi sonrası kültür negatif ise yeni şant
	En az bir kültür daha pozitif	Normal veya anormal	10 gün veya BOS kültürü negatifleşene kadar tedavi ve sonrasında 3 gün daha kültür negatif ise yeni şant
Diğer (<i>S.aureus</i> , Gram negatif)	Tek kültür pozitif veya izleyen kültür pozitif	Normal veya anormal	10-14 gün tedavi ve en az 10 günlük kültür negatifliği varsa yeni şant

Tunkel AR et al. *Clin Infect Dis* 2004;39:1267-84

SSS Şant İnfeksiyonlarında Tedavi

Organizma	Antibiyotik	İntraventriküler doz
Stafilokok (metisilin dirençli)	Vankomisin 2 g/gün Çocuk; 40mg/kg/gün ve/veya Rifampisin 10-20 mg/kg/gün (PO) veya Trimet. 10-20 mg/kg/gün ve Sulf. 50-100 mg/kg/gün ve Rifampin 10-20 mg/kg/gün	Vankomisin 10-20 mg/gün Çocuk; 0.5 mg/kg/gün (vankomisin düzeyi: Serum; 10-20µg/ml Beyin omurilik sıvısı; 10-20µg/ml) (Sulfamet. serum düzeyi:75-100 µg/ml)
Stafilokok (metisilin duyarlı)	Nafsilin 12g/gün Çocuk; 300 mg/kg/gün veya Trimet. 10-20 mg/kg/gün ve Sulf. 50-100 mg/kg/gün ve Rifampin 10-20 mg/kg/gün	Metisilin 1-2 mg/kg/gün veya Nafsilin 1-4 mg/kg/gün (50 mg/gün dozu aşılmamalı)
<i>S. pneumoniae, N.meningitidis, Propionibacterium spp.</i>	Penisilin G 24 milyon ünite/gün Çocuk; 250 000 ünite/kg/gün	
<i>H.influenzae, Gram negatif enterik çomak</i>	Üçüncü kuşak sefalosporin Seftriakson 2x2 gr Çocuk; 50-100 mg/kg/gün	
<i>P. aeruginosa</i>	Antipseudomonal beta laktam Seftazidim 3x2gr Çocuk; 150 mg/kg/gün ve Aminoglikozid Gentamisin 2 mg/kg yükleme dozu ardından 1.5 mg/kg 8 saatte bir	Gentamisin 4-8 mg/gün Çocuk; 1-2 mg/gün (Gentamisin serum düzeyi 4-8 µg/ml)

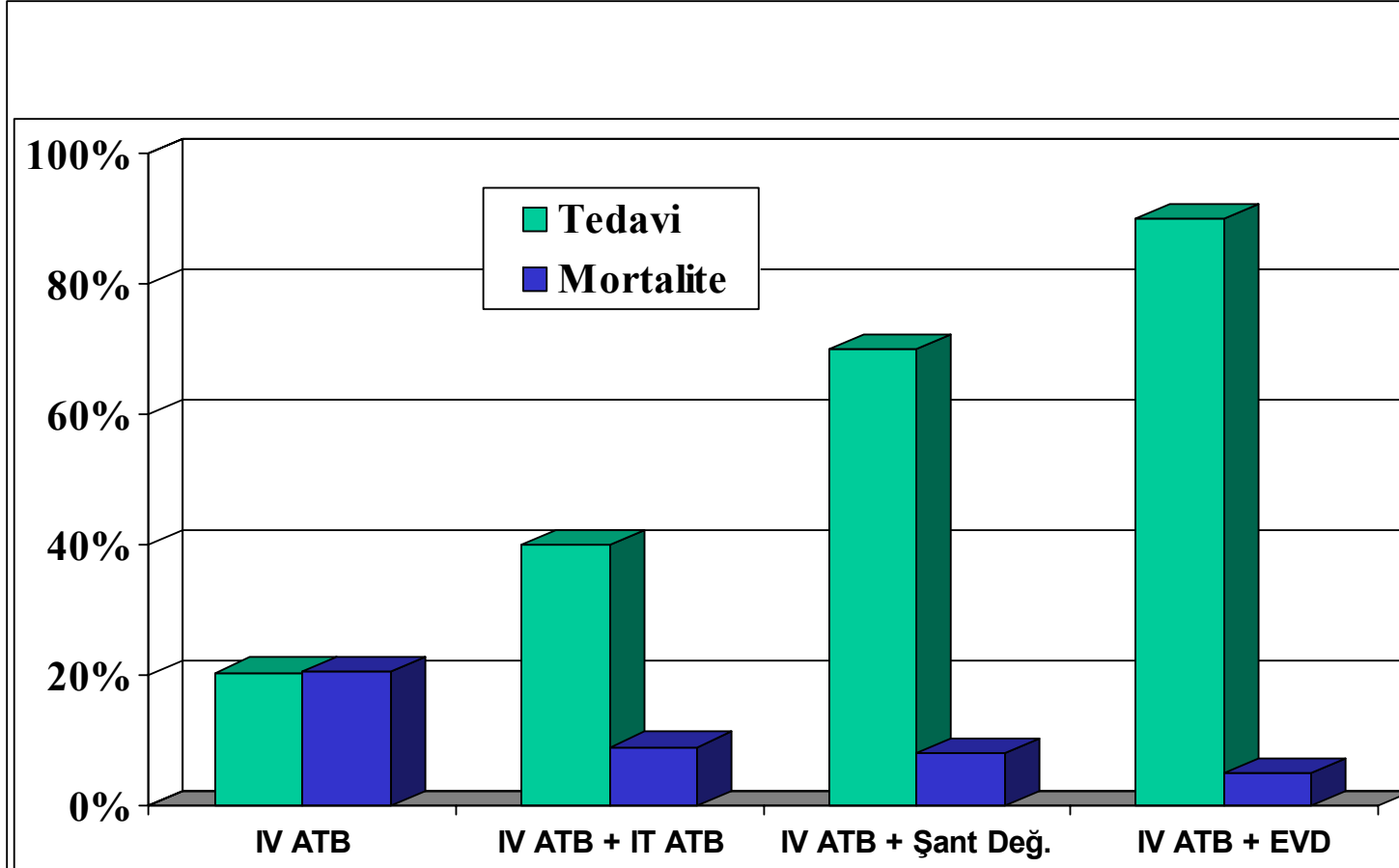
İntraventriküler Antibiyotik Dozları

<u>Antimikrobik ajan</u>	<u>Günlük intraventriküler doz (mg)</u>
Vankomisin	5-20
Gentamisin	1-8
Tobramisin	5-20
Amikasin	5-50
Polimiksin-B	5
Kolistin	10
Quinopristin/dalfopristin	2-5
Teikoplanin	5-40

Tunkel AR et al. *Clin Infect Dis* 2004;39:1267-84

SSS Şant İnfeksiyonunda Tedavi Sonuçları

IV ATB: İntravenöz antibiyotik **IT ATB:** İntratekal antibiyotik, **EVD:** Eksternal ventriküler drenaj

SSS Şant Enfeksiyonlarında Profilaksi/Korunma

- ✓ Profilaktik antibiyotik kullanımı?
- ✓ Antibakteriyel emdirilmiş kateterler (rifampisin, fusidik asit, mupirosin)
- ✓ Şant enfeksiyonunu önlemenin en iyi yolu şantın kullanılmamasıdır.
  - Alternatif teknik geliştirilmeli (endoskopik ventrikulotomi)

SSS Şant İnfeksiyonlarında Profilaksi Önerileri

Operasyondan 1 saat önce başlamalı ve 24-48 saat devam etmeli

1. Antistafilokoksik beta laktam ;

Nafsilin 2 gr (IV) 6 saat ara ile (çocuk; 25 mg/kg 6 saat ara ile)

veya

Oksasilin 3 gr (IV) 6 saat ara ile (çocuk; 50 mg/kg 6 saat ile)

ve/veya

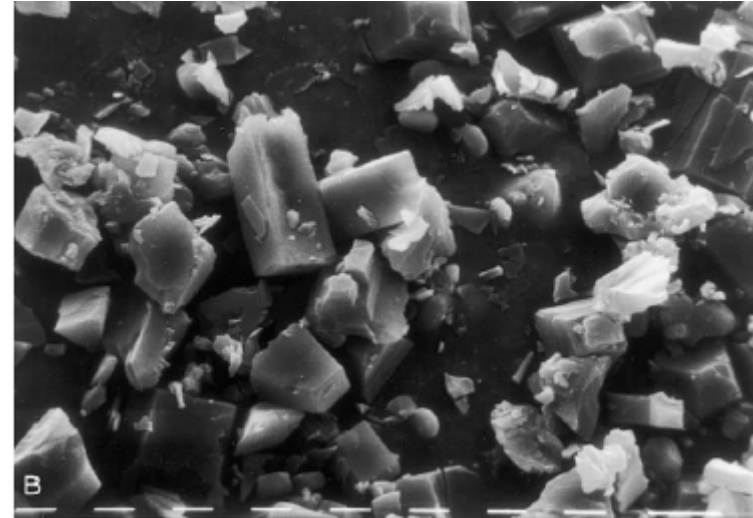
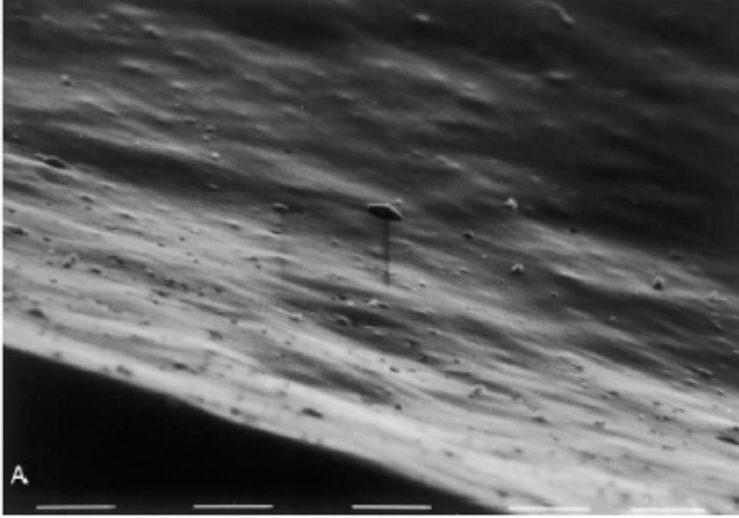
Rifampisin 5-10 mg/kg 12 saat ara ile (PO)

2. Vankomisin 1 gr (IV) 12 saat ara ile (çocuk; 20 mg/kg 12 saat ara ile)

3. Trimetoprim 5-10 mg/kg 12 saat ara ile (PO) ve sulfometoksazol 25-50 mg/kg 12 saat ara ile (PO)

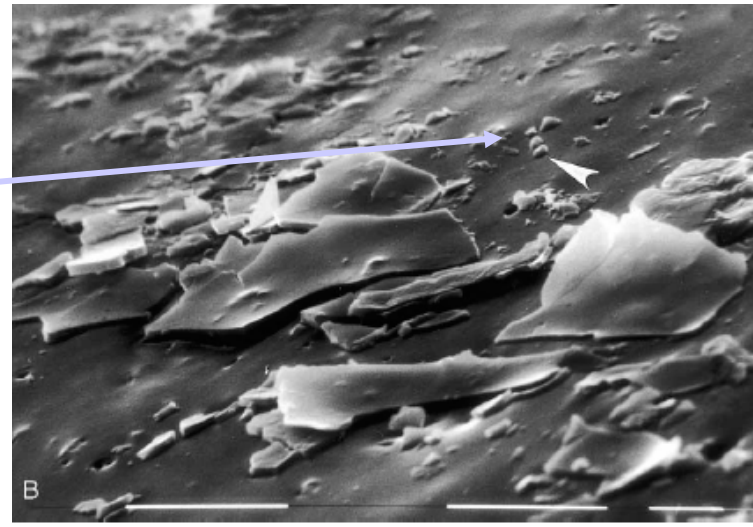
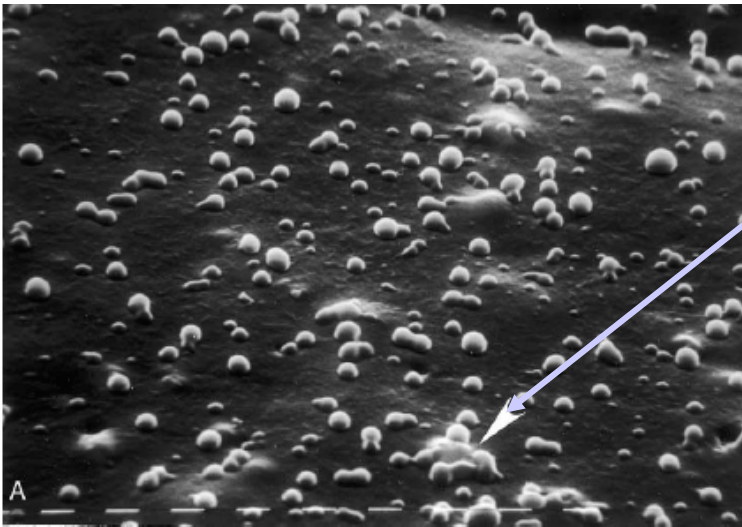
Langley JM et al. *Clin Infect Dis* 1993;17:98-103

Blomstedt GC. *J Neurosurg* 1985;62:694-7

Doğal silikon ventriküler kateter (10 μ m)

Rifampisin emdirilmiş ventriküler kateter (10 μ m)

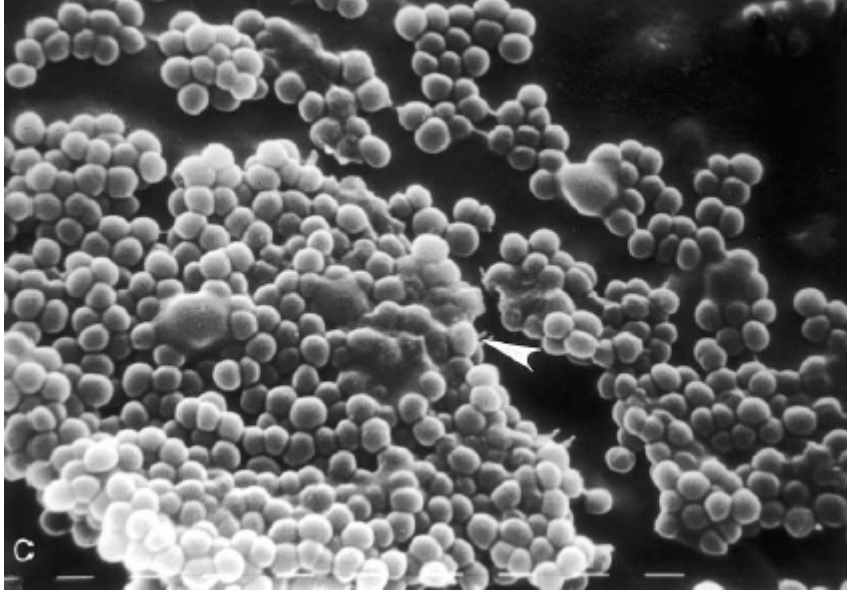
Slime
üretimi

15.01.2007

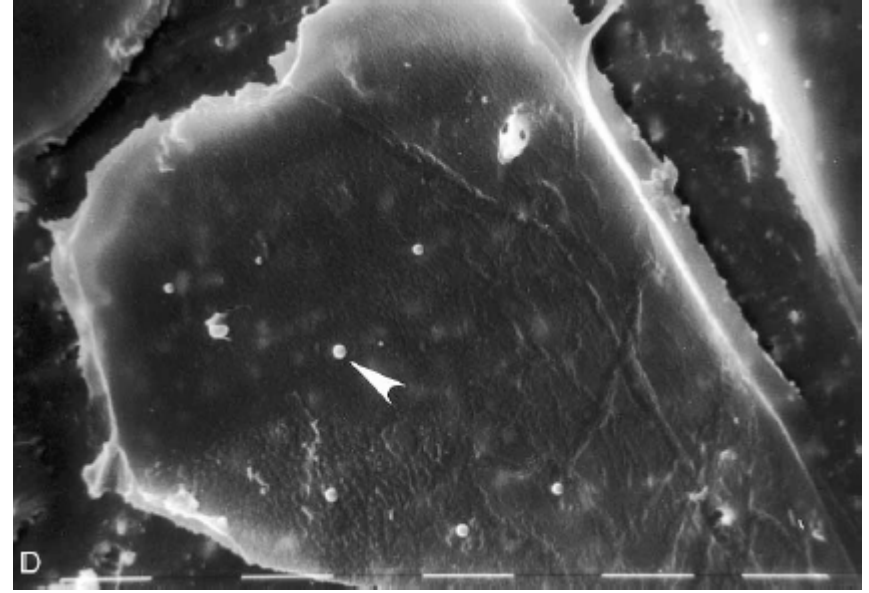
S.epidermidis ile karşılaşmanın 30. dakikası (10 μ m)

30

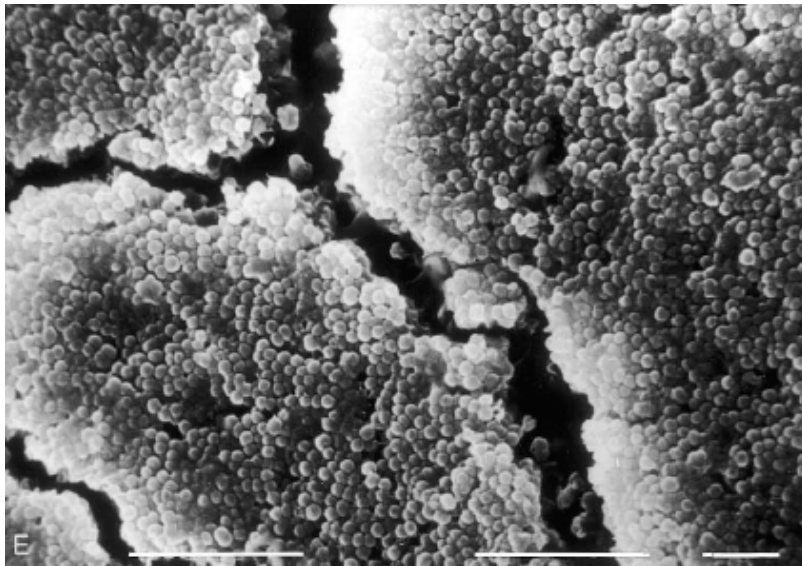
12. saat

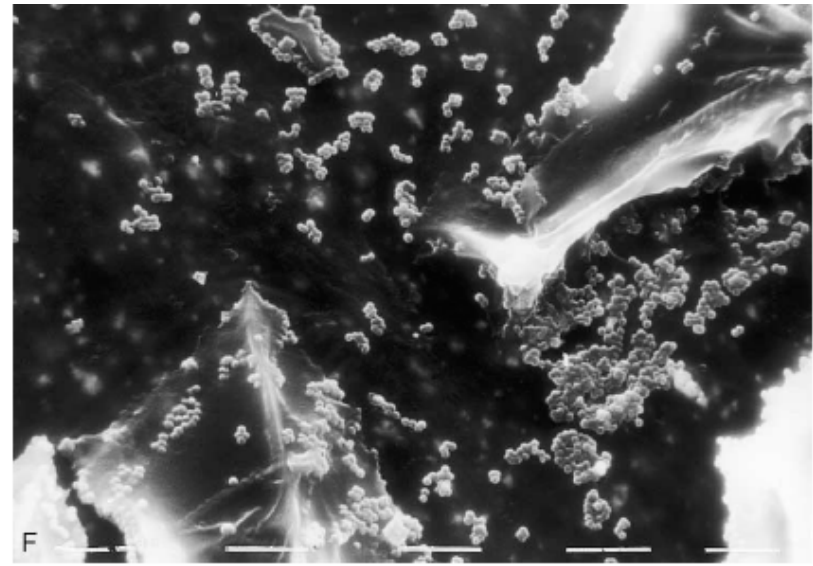
Doğal silikon ventriküler kateter

Rifampisin emdirilmiş ventriküler kateter

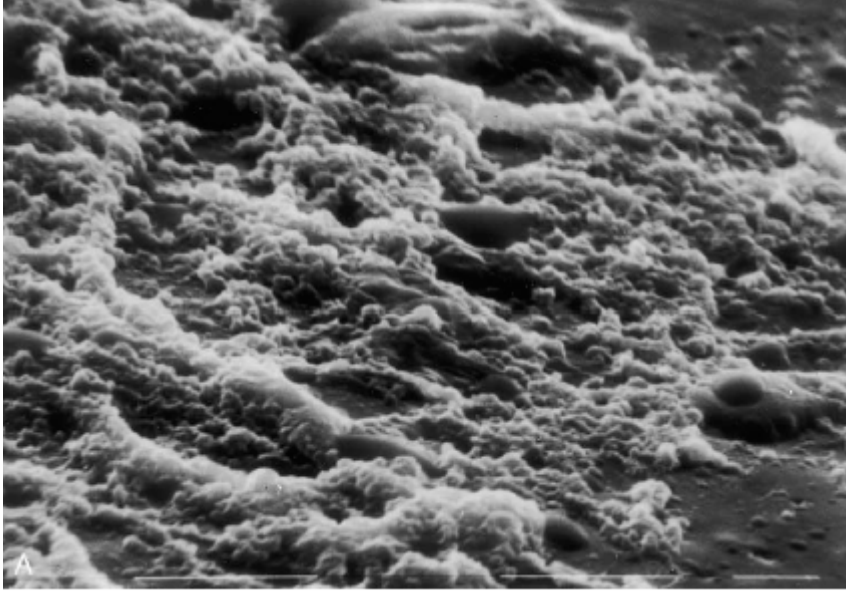

15.01.2007

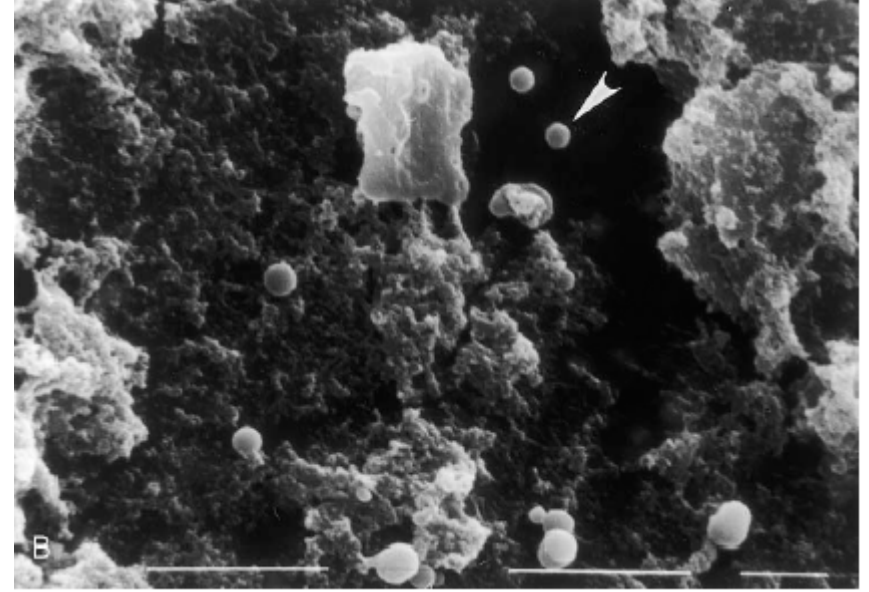

24. saat

Doğal silikon ventriküler kateter

Rifampisin emdirilmiş ventriküler kateter

6. gün

Kantitatif ventriküler kateter kültüründe
 10^7 cfu/ml *S.epidermidis*

Koloni formu yok.

Özet

- ✓ Morbidite ve mortalitenin en önemli nedenidir
- ✓ Klinik bulgu ve semptomlar nonspesifiktir
- ✓ Şantın fonksiyonel veya mekanik bozukluğu ile karıştırılabilir
- ✓ Tanıda BOS örneği incelemesi önemlidir
- ✓ Şant replasmanı gerektirir
- ✓ Şant infeksiyonunu önlemenin en iyi yolu şantın kullanılmamasıdır

Teşekkür Ederim